

І варіант

Завдання з української мови та літератури 9 клас

І рівень

Виконайте.

1. Норм милозвучності дотримано в усіх сполученнях рядка:
А піти в суботу, брати в оренду, дідусь і бабуся;
Б день і ніч, в своїй доповіді, прибути в Одесу;
В постукати в двері, бузок і конвалія, сказав й замовк;
Г в одній жінки, онуки і онучки, спитати у вчительки.
2. Усі прислівникові сполучення пишуться окремо в рядку:
А до/вподоби, на/бігу, поки/що, з/боку на/бік;
Б хтозна/коли, з/розгону, рік/у/рік, ні/як;
В по/тайки, до/запитання, без/кінця, по/давно;
Г на/мить, не/дуже, на/диво, мимо/їздом.
3. Можна утворити ступені порівняння від усіх прикметників у рядку:
А тематичний, тестовий, газетний, ласкавий;
Б гнідий, величезний, великий, русявий;
В скромний, тихий, хитрий, дешевий;
Г поганий, добрий, шевченківський, економічний.
4. Складений іменний присудок є у реченні:
А У нас на Україні прості люди в Бога не дуже вірили. (О. Довженко)
Б І був я неправий, звичайно. (О. Довженко)
В Довго стояла вода весняна, пам'ятаю. (О. Довженко)
Г Не один десяток років буде проводити мене мати. (О. Довженко)
5. М'який знак пишеться в усіх словах рядка:
А зліз...те, постат..., кров..., гал...чин;
Б медал...йон, підземел...ля, закин...те, в...юн;
В сопл...ці, т...мянний, дніпровс...кий, вріж...те;
Г по-козац...кому. снитимут...ся, сестрон...ко. тонен...кий.
6. Укажіть видатного драматурга XVIII ст.:
А С. Климівський;
Б М. Куліш;
В І. Вишенський;
Г Ф. Прокопович.
7. Оберіть визначення поняття "народна балада":

- А ліро-епічний твір про трагічну подію;
- Б твір про життя козаків;
- В ліричний твір про жіночу долю;
- Г твір про родинне життя.

8. Провідний мотив поезії «De libertate»:

- А вияв громадянської мужності поета в період посилення кріпацтва;
- Б утвердження думки про цінність особистої свободи людини;
- В уславлення розуму, совісті, волелюбства;
- Г осуд негативних моральних якостей.

8 балів

II рівень

1. Розкрийте зміст фразеологізму, доберіть антонім:

- А як кіт наплакав;
- Б не чути ніг під собою;
- В рукою подати;
- Г набрати в рот води;
- Д на розум бідний.

5 балів

2. Зробіть ідейно-художній аналіз поезії (визначте назву твору, автора, тему та ідею твору, жанр, риму, розмір, римування, художні засоби із прикладами)

*О, якби в дурні мені не пошитись,
Щоб без свободи не міг я лишитись.
Слава навіки буде з тобою,
Вольності отче, Богдане-герою!*

5 балів

III рівень

1. Запишіть речення, розставте розділові знаки, визначте всі члени речення, накресліть схему.

2 бали

Загинув би напевно люд нещасний якби погасла та маленька іскра любові братньої що поміж людьми у деяких серцях горіла тихо. (Леся Українка)

2. Напишіть твір (до 1,5 ст.) за однією із запропонованих тем:

1. «Люби природу не як символ Душі своєї, люби природу не для себе, люби для неї» (М. Рильський).
2. «Як не любити любов'ю наснажених мудрістю сповнених книг...» (М. Рильський).
3. «Любов виникає з любові, коли хочу, щоб мене любили, я сам перший люблю». (Г.Сковорода).
4. Етика сімейних стосунків (за повістю Г.Квітки-Основ'яненка «Маруся»).

10 балів

10 клас

I рівень

Виконайте.

1. Граматичну помилку допущено в рядку:
А найвірогідніше тлумачення;
Б найбільш вищий пагорб;
В менш доцільний спосіб;
Г якнайкращий підручник.
2. Разом пишуться всі слова в рядку:
А одно/разовий, давньо/український, загально/державний;
Б напів/автомат, авіа/промисловість, режисер/постановник;
В жовто/гарячий, жовто/блакитний, жовто/дзьобий;
Г північно/кримський, міні/автомобіль, навчально/виховний.
3. Апостроф пишеться в усіх словах рядка:
А к...юрі, інтерв...ю, пів...Єгипту, з...явитися;
Б відв...язати, п...юре, Лук...яненко, м...ята;
В тім...я, пів...ягнати, возз...єднання, ін...екція;
Г М...юнхен, під...юджувати, верб...я, подвір...я.
4. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка:
А числен...ість, розріс...я, священ...ик, ...вічливий;
Б від...аль, старан...ий, нал...ю, бов...аніти;
В стат...єю, безсон...ий, вирощен...ий, годин...ик;
Г узбереж...я, розкіш...ю, ніжність...ю, від...алений.
5. Числівник є у реченні:
А Майнули в повітрі десятки крил – і голубина згряя знялась у блакить.
Б Дуб уже ріс кількадесят років.
В Стокілометрову відстань подолали дуже швидко.
Г Лінивий двічі ходить, скупий двічі платить.
6. «Яка прекрасна мова! Читав – наче погожу воду у спеку пив...», – писав про твір І.С. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я» :
А М. Коцюбинський;
Б М. Куліш;
В І. Франко;
Г П. Тичина.
7. Укажіть, хто з названих представників театру корифеїв НЕ походив з родини Тобілевичів:
А М. Садовський;

Б П. Саксаганський;
В І. Карпенко-Карий;
Г М. Кропивницький.

8. Позначте, твори якого жанру відсутні в творчому доробку І.Нечуя-Левицького:

- А комедія;
- Б поезія;
- В оповідання;
- Г роман.

8 балів

II рівень

1. Поясніть значення фразеологізмів і доберіть антоніми:

- А продавати зуби;
- Б важлива птиця;
- В співати дифірамби;
- Г рукою подати;
- Д класти зуби на полицю.

5 балів

2. Зробіть ідейно-художній аналіз поезії (визначити назву твору, автора, тему та ідею твору, жанр, риму, римування, художні засоби із прикладами).

*В житті мені весь вік тужити -
Не жити.
Так най те серце, що в турботі,
Неначе перла у болоті,
Марніє, в'яне, засиха, -
Хоч в сні на вид твій оживає,
Хоч в жалоцях живіше грає,
По-людськи вільно віддиха,
І того дива золотого
Зазнає, щастя молодого,
Бажаного, страшного того
Гріха!*

5 балів

III рівень

1. Запишіть речення, розставте розділові знаки, визначте всі члени речення, накресліть схему.

І доки є пам'ять в людей і живуть матері допоти й сини що спіткнулись об кулі живуть.

2 бали

2. Напишіть твір (до 1,5 ст.) за однією із запропонованих тем:

1. «Хто зневажає рідний край, той серцем немощний каліка» (Т. Шевченко).
2. «Лиш праця світ таким, як є, створила. Лиш в праці варто і для праці жить» (І. Франко).
3. «Посієш характер – пожнеш долю» (Неоднозначність оцінки образу Чіпки за романом Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні»).
4. «Я не можу розминутись з людиною. Я не можу бути самотнім» (за новелою М. Коцюбинського «Intermezzo»).

10 балів

11 клас

I рівень

Виконайте.

1. На другий склад падає наголос у слові:
А одинадцять;
Б черговий;
В цемент;
Г поки.
2. Подвоєння літер не відбувається в усіх словах рядка:
А пристраст...ю, впевнен...о, зроблен...ий, хоб...і;
Б журавлин...ий, оп...онент, освітлен...ість, Тольят...і;
В еф...ект, мас...а, молодіст...ю, щоден...о;
Г студен...ий, пешен...ий, освітлен...ість, зав...ідділу.
3. Правильно утворено форму третьої особи множини:
А проваджати – проваджать;
Б полоти – полять;
В хотіти – хотять;
Г бігти – біжать.
4. Разом пишуться усі слова в рядку:
А право/бережний, пройди/світ, прем'єр/міністр, пів/лимона;
Б чорно/гуз, сімдесяти/літній, пів/юрти, перебий/ніс;
В лісо/сплав, мілі/метр, батько/мати, ново/будова;
Г космо/дром, пів/пальто, тихо/тихо, зроду/віку.
5. Складений іменний присудок є у реченні;
А У нас на Україні прості люди в Бога не дуже вірили.
Б І був я неправий, звичайно.
В Потім стали витягати дяка і, витягаючи, так нареготались.
Г Довго стояла вода весняна, пам'ятаю.
6. Укажіть рядок, у якому названі всі види драматичних творів:
А водевіль, фарс, драма, роман;
Б драма, трагедія, романс, комедія;
В трагедія, фарс, водевіль, трагікомедія;
Г драма, поема, мелодрама, водевіль.
7. Про кого Я (М. Хвильовий «Я(Романтика)») зазначив: «Це сторожі моєї душі»?
А про доктора Тагабата й Андрія;
Б дегенерата і доктора Тагабата;
В версальця і чекіста;
Г Сталіна і його прибічників.
8. Починаючи з 1930-х років, в українській літературі домінував літературний напрям:
А модернізм;

- Б постмодернізм;
- В символізм;
- Г соцреалізм.

8 балів

II рівень

1. Поясніть значення фразеологізмів, доберіть до фразеологізмів антоніми:
  - А кури не клюють;
  - Б лясни точити;
  - В за тридев'ять земель;
  - Г має голову на плечах;
  - Д як три дні не їв.

5 балів

2. Зробіть ідейно-художній аналіз поезії (визначте твір, автора, тему та ідею твору, жанр, риму, розмір, римування, художні засоби із прикладами)

*І ти смієшся, й даль яснє,
І серце б'ється, як в огні,
І вид пречистої надії
Стоїть у синій глибині.
Клянусь тобі, веселий світе,
Клянусь тобі, моє дитя,
Що буду жити, поки жити
Мені дозволить дух життя!*

5 балів

III рівень

1. Запишіть речення, розставте розділові знаки, визначте всі члени речення, накресліть схему.

Загальновідомо хто одцурався мови і традицій своїх врешті-решт знехтує і синівським обов'язком перед батьками бо за душею безбатченка немає нічого святого.

2 бали

2. Напишіть твір (до 1,5 ст.) за однією із запропонованих тем:

1. «Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову» (Л.Костенко).
2. «Коли в людини є народ, тоді вона уже людина» (Л. Костенко).
3. Національний характер гумору Остапа Вишні.
4. «Справжній класик... – це той письменник, який легко став сучасником усіх епох» (Сент-Бев).

10 балів

II варіант

9 клас

I рівень

Виконайте.

1. Не ставиться кома у складносурядному реченні між його частинами (розділові знаки пропущені).

А На сизих луках скошено траву і літо буйне в береги ввійшло (М. Рильський).

Б Чути срібний сміх і десь дзвенить музика (М. Рильський)

В Чого світання так ясніє в полі і ген сріблиться пісенька дзвінка? (М. Стельмах).

Г Сонце вже заходило і гори востаннє засвітилося легким ажурним золотом немов були зіткані з багряних суцвіть (О. Гончар).

Д Можна розділити на сто частин яблуко але не можна розділити Землю (І.Жиленко).

2. Рядки

Вбогі дівки заміж ідуть

З чорними бровами,

А багаті дівки сидять

З кіньми та волами...

взято із родинно-побутової пісні:

А "Світи, світи, місяченьку";

Б "За городом качки пливуть";

В "Лугом іду, коня веду";

Г "Сонце низенько, вечір близенько";

Д "В кінці греблі шумлять верби".

3. Оберіть рядок, у якому в усіх словах відбувається спрощення на письмі.

А піз..ній, заздріс..ний, волос..ний, зап'яс..ний;

Б тиж..невий, очис..ний, гіган..ський, улес..ливий;

В беззахис..ний, безрадіс..ний, облас..ний, чес..ний;

Г виїз..ний, жаліс..ний, балас..ний, форпос..ний;

Д хворос..няк, хвас..ливий, шіс..сот, студен..ський.

4. Усі прислівники треба писати разом у рядку

А с/підлоба, до/нині, по/підтинню, по/братерськи;

Б з/надвору, на/щастя, о/півночі, по/двоє;

В по/одинці, по/сусідськи, без/відома, що/сили;

Г по/всюди, по/заторік, за/молоду, мимо/волі;

Д на/весні, на/весну, по/дружньому, на/жаль.

5. Твір "Їхав козак за Дунай" за жанром

А літопис;

Б притча;

- В трагікомедія;
- Г історична драма;
- Д любовна лірика.

6. Позначте речення, яке потребує редагування:

- А Хочу подякувати учасників круглого столу.
- Б Пропозицію прошу внести до протоколу.
- В Наряду було проведено відповідно до визначеного регламенту.
- Г Мати з дочкою шили та співали.
- Д Дозвольте оголосити порядок денний.

7. Федір-купець – персонаж твору

- А "Притча про блудного сина";
- Б "Всякому місту – звичай і права";
- В "Повість минулих літ";
- Г "Енеїда";
- Д "Наталка Полтавка".

8. Речення: *У небі вітер кучерявий колише темною блакить, і на землі гойдає трави, і затихає, й знов шумить (М. Рильський)* – ускладнене

- А відокремленим означенням;
- Б вставним словом;
- В однорідними членами речення;
- Г відокремленим додатком;
- Д відокремленою обставиною.

8 балів

II рівень

1 завдання.

Прочитайте уривок із твору. Визначте автора, назву, літературний рід, віршовий розмір, художні засоби із прикладами.

*Що є свобода? Добро в ній яке?
Кажуть, неначе воно золоте?
Ні ж бо, не злотне: зрівнявши все злото,
Проти свободи воно лиш болото.*

5 балів

2 завдання.

Розкрийте зміст фразеологізму, доберіть антонім:

- А як кіт наплакав;
- Б не чути ніг під собою;
- В рукою подати;
- Г набрати в рот води;
- Д на розум бідний.

5 балів

III рівень

1 завдання.

Напишіть твір (1,5 стор.) за однією з тем:

"З усіх утрат втрата часу найтяжча" (Г.Сковорода).

Утвердження народної моралі та внутрішньої краси людини у п'єсі І.П.Котляревського "Наталка Полтавка".

Творчість Григорія Сковороди як відображення народних ідеалів і прагнень.

10 балів

2 завдання.

Укажіть два випадки, у яких у складносурядному реченні не ставиться кома між його частинами. Наведіть приклади (складіть речення).

2 бали

10 клас
I рівень

Виконайте.

1. Не ставиться кома у складносурядному реченні між його частинами (розділові знаки пропущені).

А Реве Дніпро й лани широкополі медами пахнуть колосом шумлять (А. Малишко).

Б В повітрі дощ і гречка пахне тепло немов розлився бурштиновий мед (М. Рильський).

В Вдалині хиталися дерева і синів задуманий прибій (В. Сосюра).

Г Людина відчуває себе новонародженою перед красою життя і сяйво добра освічує їй душу (Григорій Тютюнник).

Д Життя торкає серця струни чулі і я на крилах пісні лину знов (В. Сосюра).

2. Рядки

Єднаймося, братаймося

В товариство чесне,

Хай братерством, щирими трудами

Вкраїна воскресне!

взято із поетичного твору І. Франка:

А "Сінкстинська мадонна";

Б "Гримить! Благодатна пора наступає...";

В "Гімн (Замість пролога)";

Г "Розвивайся ти, високий дубе";

Д "Безмежнеє поле...".

3. Оберіть рядок, у якому в усіх словах відбувається подвоєння приголосних.

А шос..е, ан..отація, віл..а, антен..а;

Б лібрет..о, ім...унітет, возз'єднан..я, тон..а;

В інтермец..о, бул..а, ір..еальний, контр..волюційний;

Г ман..а, мадон..а, кошен..я, сум..а;

Д пен..і, пан..а, бон..а, мул..а.

4. Оберіть рядок, у якому всі слова пишуться з м'яким знаком.

А майбут..нє, лял..ці, удар..те, бджіл..ці;

Б с..омий, т..мяний, медал..йон, яблун..ці;

В тон..ший, близ..кий, кобзар.., сопіл..ці;

Г українс..кий, кишен..ці, уман..ський, ад..ютант;

Д дивлят..ся, смієш..ся, Хар..ків, секретар...

5. Твір "Мартин Боруля" за жанром

А трагікомедія;

Б сатирична комедія;

В соціально-побутова повість;

Г філософська лірика;

Д історична трагедія.

6. Позначте речення, яке потребує редагування.

А Інформацію про надходження нових товарів можна отримати у продавця-консультанта.

Б Розпочинається сезонний розпродаж зимових пальто.

В Пропозицію покупців буде обов'язково передано виробникам.

Г У неділю магазин працює з десятої години;

Д Батько з сином поверталися з риболовлі.

7. Степан Потоцький – персонаж твору

А "Декадент";

Б "Облога Буші";

В "Мартин Боруля";

Г "Хіба ревуть воли...";

Д "Кайдашева сім'я".

8. Речення: *Окрім хат, рушниками в минулому прикрашали також громадські установи – сільські управи, школи (Л. Орел) – ускладнене*

А відокремленим означенням;

Б вставним словом і однорідними членами речення;

В звертанням і однорідними членами речення;

Г відокремленим додатком і однорідними членами речення;

Д відокремленим додатком.

8 балів

II рівень

1 завдання.

Прочитайте уривок із твору. Визначте і запишіть автора, назву, літературний рід, віршовий розмір, художні засоби із прикладами.

*Так, ти богиня! Мати, райська рожце,
О глянь на мене з свої висоти!
Бач, я, що в небесах не міг найти
Богів, перед тобою клонюсь тожце.*

5 балів

2 завдання.

Поясніть значення фразеологізмів і доберіть антоніми:

А продавати зуби;

Б важлива птиця;

В співати дифірамби;

Г рукою подати;

Д класти зуби на полицю.

5 балів

III рівень

1 завдання.

Напишіть твір (1,5 стор.) за однією з тем:

«Яке ти маєш право бути вільним, коли твій народ у неволі?» (І. Франко).
Бездуховність та егоїзм як домінанта родинної трагедії в повісті І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».
Проблема вибору в романі Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».

10 балів

2 завдання.

Укажіть два випадки, у яких у складносурядному реченні не ставиться кома між його частинами. Наведіть приклади (складіть речення).

2 бали

11 клас
I рівень

Виконайте.

1. Позначте речення, що відповідає такій характеристиці: складнопідрядне речення з однорідною підрядністю.

А Усіх, хто живе в Україні, має об'єднувати в суспільство українська мова, котру треба знати (*Б. Олійник*).

Б Скажи мені, всесильна мово, з якого джерела буття тече струмок, що зветься Слово, в ріку нескоротного життя? (*С. Марченко*)

В Повінь добрих почуттів захоплює вчителя, коли він чує, як довірливо тулиться до нього дитина (*М. Стельмах*).

Г Велике діло, коли людина має чисте сумління, коли ніякі тіні не каламутять, не забруднюють душу (*М. Стельмах*).

Д Життя торкає серця струни чулі, і я на крилах пісні лину знов (*В. Сосюра*).

2. Рядки

Буде бій

Вогневий!

Сміх буде, плач буде

Перламутровий...

взято із поетичного твору П.Тичини:

А "О панно Інно...";

Б "Пам'яті тридцяти";

В "Арфами, арфами...";

Г "Одчиняйте двері...";

Д "Ви знаєте, як липа шелестить...".

3. Оберіть рядок, у якому в усіх числівниках відмінюється тільки друга частина.

А триста, п'ятсот, чотириста, вісімсот;

Б двісті, шістдесят, сімсот, тридцять;

В п'ятдесят, сімдесят, вісімдесят, шістдесят;

Г чотириста, дев'яносто, сорок, сто;

Д двадцять, шістсот, дев'ятсот, триста.

4. Оберіть рядок, у якому в усіх словах відбувається спрощення на письмі.

А безвіз..ний, зліс..ний, хвас..ливий, віс..ник;

Б президен..ський, фашис..ський, боліс..ний, зап'яс..ний;

В студен..ство, контраст..ний, балас..ний, шіс..сот;

Г перехрес..ний, перс..ня, якіс..ний, швидкіс..ний;

Д дилетан..ський, проіз..ний, зліс..ний, дириген..ський.

5. Твір "Я (Романтика)" за жанром

А психологічна новела;

Б сонет;

В роман у віршах;

Г філософська лірика;
Д оповідання.

6. Позначте речення, яке потребує редагування.

А Дозвольте оголосити порядок денний.

Б Пропозицію прошу внести до протоколу.

В Наряду було проведено відповідно до визначеного регламенту.

Г Хочу подякувати учасників круглого столу.

Д Ми з сестрою допомагали мамі.

7. Степан Радченко – персонаж твору

А "В житах";

Б "Місто";

В "Я (Романтика)";

Г "Вершники";

Д " Мина Мазайло".

8. Не ставиться кома у складносурядному реченні між його частинами (розділові знаки пропущені).

А Реве Дніпро й лани широкополі медами пахнуть колосом шумлять (А. Малишко).

Б В повітрі дощ і гречка пахне тепло немов розлився бурштиновий мед (М. Рильський).

В Вдалині хиталися дерева і синів задуманий прибій (В. Сосюра).

Г Людина відчуває себе новонародженою перед красою життя і сяйво добра освічує їй душу (Григорій Тютюнник).

Д Життя торкає серця струни чулі і я на крилах пісні лину знов (В. Сосюра).

8 балів

II рівень

1 завдання.

Прочитайте уривок із твору. Визначте і запишіть автора, назву, літературний рід, віршовий розмір, художні засоби із прикладами.

*Клянусь тобі, веселий світе,
Клянусь тобі, моє дитя,
Що буду жити, поки жити
Мені дозволить дух життя!*

5 балів

2 завдання.

Поясніть значення фразеологізмів, доберіть до фразеологізмів антоніми:

А кури не клюють;

Б лясси точити;

В за тридев'ять земель;

Г має голову на плечах;

Д як три дні не їв.

5 балів

III рівень

1 завдання.

Напишіть твір (1,5 стор.) за однією з тем:

"Люблю України коханої небо, що буде, люблю, й що було" (В.Сосюра).

Романтичний ідеал національного визволення та свободи в ліриці Павла Тичини.

Розкриття загальнолюдських і моральних цінностей в новелі Григорія Косинки "В житах".

10 балів

2 завдання.

Укажіть три випадки, у яких у складносурядному реченні не ставиться кома між його частинами. Наведіть приклади (складіть речення).

2 бали